

2026-05-04

YTTRANDE

Nacka kommun Dnr: KFKS-2026-00159

Remitteringsinstans Dnr: Fi2025/02401

Yttrande över remiss från Finansdepartementet: Konkurrensverkets rapport om "Nya grindvaktsfunktioner i LOV" (2025:8)

Det kan inledningsvis framföras att Nacka kommun inte tillämpar LOV. Grunden för Nackas valfrihetssystem utgörs av ett flertal auktorisationssystem som benämns som kundval. Även om Nacka kommun inte tillämpar LOV bedöms Konkurrensverkets föreslagna ändringar positiva ur flera aspekter, varför de tillstyrks. Förslaget om ansökningsfönster avstyrks däremot.

Det behövs gemensamma krafttag för att förhindra att kriminella och oseriösa aktörer verkar inom offentligt finansierad välfärd. Konkurrensverkets förslag ligger i linje med det arbete Nacka kommun bedriver för att motverka välfärdsbrottslighet. Som exempel på detta arbete kan nämnas projektet "En väg in". Ett resultat av projektet är att kommunen från och med 1 januari 2026 har en gemensam ansökningsprocess inom kommunens kundval. Det har även införts en förstärkt granskningsprocess för anordnare inom kundvalen som vill erbjuda välfärdstjänster till Nackabor. Alla företag, föreningar och organisationer som vill bli auktoriserade anordnare inom Nackas kundval ansöker numera via en och samma auktorisationsportal. Med en gemensam väg in ställs samma höga krav på alla anordnare oavsett kundval. Granskningarna av anordnare inom kundvalen bygger bland annat på sådana uteslutningsgrunder som Konkurrensverket nu föreslår.

Konkurrensverkets rapport utgör ett underlag för det fortsatta arbetet med att motverka välfärdsbrott som löpande ses över inom Nacka kommun. Då många anordnare är verksamma inom flera olika kommuner är det även positivt att liknande villkor och krav ställs i kommunerna. Detta för att underlätta ansöknings-/auktorisationsprocessen för anordnarna samtidigt som kommunerna gemensamt är grindvakt mot oseriösa och kriminella aktörer inom välfärdssystemen oavsett om det sker inom ramen för LOV eller kundval.

Konkurrensverket föreslår ett nytt kapitel i LOV gällande upphandlande organisationers avtalsuppföljning. Av det föreslagna kapitlet framgår bland annat en skyldighet för upphandlande myndigheter med valfrihetssystem att besluta om riktlinjer för kontroll och uppföljning. Nacka kommun bedömer att detta förslag riskerar att medföra en dubbelreglering för kommuner och regioner inom området utifrån att regeringen redan föreslagit nya bestämmelser ska införas i kommunallagen senare i år med liknande utformning. I den lagrådsremiss som föregått den kommande ändringen i kommunallagen föreslås att det ska förtydligas att kommun- eller regionstyrelsens uppsiktsplikt omfattar övriga nämnders kontroll och uppföljning av kommunala angelägenheter som lämnats till privata utförare. Förtydligandet föreslås även omfatta kommunstyrelsens uppsikt över sådana gemensamma nämnder som en kommun har med en annan kommun. Vidare föreslås att styrelsen varje år ska rapportera till kommun eller regionfullmäktige om övriga nämnders kontroll och uppföljning av sådana överlämnade angelägenheter.

Syftet med förslagen är förstärka styrnings- och uppföljningskedjan när kommunala angelägenheter lämnas till privata utförare så att välfärdsbrott, oseriösa aktörer och korruption inom välfärden kan motverkas. Nacka kommun bedömer inte att det finns behov av att, genom ytterligare lagstiftning, reglera krav på kontroll och uppföljning särskilt för LOV. Detta måste anses regleras inom ramen för den redan föreslagna ändringen i kommunallagen. Nacka kommun håller därför inte med Konkurrensverkets om att kravet i kommunallagen är för generellt utformat och att det därför finns skäl till särskild reglering i LOV. Regleras nämnda krav både i LOV och kommunallagen riskerar det att öka den administrativa bördan för kommunerna samtidigt som det riskerar att medföra oproportionellt intrång i det kommunala självstyret. Utifrån ovan avstyrker Nacka kommun denna del av Konkurrensverkets förslag.

I Konkurrensverkets rapport hänvisas till den kommande funktionen för samlad registerkontroll som ska vara tillgänglig hos Bolagsverket från och med 2028. Systemet för samlad registerkontroll av företag syftar till att göra det enklare för upphandlande myndigheter att kontrollera och utesluta oseriösa aktörer från offentliga upphandlingar och valfrihetssystem. Nacka kommun ser i detta sammanhang ett behov av att lyfta att även kommuner och regioner som har andra former av valfrihetssystem än LOV eller upphandling enligt LOU, ges tillgång till Bolagsverkets samlade registerkontroll. På så vis kan man säkerställa att kommuner som använder sig av exempelvis kundval, eller liknande auktorisationssystem, kan fatta lika välinformerade beslut som upphandlande myndigheter.

Nacka kommun avstyrker förslaget om ett system med ansökningsfönster. För de flesta anordnare är en anslutning till LOV slutet på en lång uppstartsprocess. Det gäller särskilt för anordnare verksamma inom särskilda boenden för äldre eller verksamheter som kräver konstruktion av byggnader eller färdigställande av lokaler. Ett system med ansökningsfönster kräver att anordnaren ska ha allt på plats vid en specifik tidpunkt. En

uppstart kan dock kantas av förskjutningar i tid. Blir lokalerna färdiga tidigare än ansökningsfönstret kan de inte tas i bruk, och blir de försenade får anordnaren vänta tills nästa ansökningsfönster. Ansökningsfönster påverkar således konkurrensen negativt eftersom också seriösa och kvalitativa anordnare riskerar att stängas ute av anledningar bortom deras kontroll. Dagens system med löpande annonsering, som även tillämpas i Nacka kommuns kundval, skapar goda förutsättningar för fristående aktörer att ansluta sig till valfrihetssystem. Nacka kommun saknar ett vidare resonemang i Konkurrensverkets rapport kring eventuella konkurrenshämmande effekter av att införa ett system med ansökningsfönster

Mats Gerdau
Kommunstyrelsens ordförande
Nacka kommun

Victor Kilén
Stadsdirektör
Nacka kommun